

Kwelgeesten rond de kapokboom

De omslag van het boek.

Dat er iets meer aan de hand was dan de presentatie van een boek, kondigden de vogels in het Vondelpark te Amsterdam al aan. De zon stond laag en scheen briljant tussen de verkleurende herfstbladeren. De wind was een beetje opgestoken en bewoog de takken van de bomen. Dat gaf gedwarrel en daar waren ze: de drie Curaçaose papagaaien. Ze vlogen rond alsof ze er altijd waren geweest. Zoals de vogels meekomen met de bagage, ontsnappen en overleven, zo komen ook de verhalen. Verhalen die in onze gedachten rondvliegen.

TEKST EN FOTO'S: JAN BOUMAN.

Auteur Charlotte Doornhein en beeldend kunstenaar Frouwjke Smit schetsen met de cross-over roman en de kunstvideo Kwelgeesten rond de kapokboom uitzonderlijke verhalen, die zich afspelen rond een natuurgebied op Curaçao, waar in vroeger tijden indianen woonden", zo lezen we in de voorankondiging van Festival Hollandse Nieuwe in Amsterdam afgelopen vrijdag tijdens de Caribische avond in het MC theater op het Westergasfabrieksterrein, de Grote Studio. De locatie is goed gekozen, want deze heeft iets magisch. Er is met verkwast en ruimtelijk in-

zicht in de loop der jaren kunst met meesprongen. Toch is de magie nog duidelijk voelbaar. Elke stad had vroeger in Nederland zijn eigen gasfabriek. Een bron van stank, maar nodig voor gas, elektra en in Amsterdam kenmerklijk ook de waterdistributie. Nu is er aardgas. De fabrieken werden overbodig, afgebroken of kregen een andere bestemming. Zoals een cultureel gebouw.

Hier raakt de magie van de locatie de magie van het boek. Want dit boek, 'Kwelgeesten rond de kapokboom', is meer magische taalexpressie, dan een roman, want wat we meemaken is een ervaring in het tijdloze. Op deze wijze leest het boek als een

breed uitgeschreven gedicht. Een gedicht over wanhoop, hoop, ervaring, wreedheid en geluk. Een boek over afstand en vereenzelviging, losmaking en verbinding. Scheiden en verbinding van vroeger en nu.

Reden te meer voor de Curaçaose PvdA-er John Leerdam, om het boek te dopen: Een bakje met bomen werd rondgedield; een ieder moest met de rechterhand een handje eruit pakken en weer terug doen. In een bakje met rijst moesten de handen gewassen worden. Brood was erbij en water. Dat laatste werd gesprekend. Ook munten en sterke drank, die over een exemplaar werden gegoten. Zo werd het

mystieke object, het boek, gereed gebracht voor zijn taak in de wereld.

Omdat het over wat achter de taal ligt gaat, waren er af- en uitbeeldingen. Beeldend kunstenaar Frouwjke Smit had een kunstvideo gemaakt, die vertoond werd. In het boek ook leesbaar met smart-phone. De video is vaak vaag en suggestief en dan weer heel helder en scherp. Zoals in een droom sommige beelden dat ook kunnen zijn. Toneelstukjes: een aantal jonge kunstenaars zette impressies van het boek neer. Bijvoorbeeld in deel vier van het boek komen de zintuigen aan bod, zintuigen scherpen. Dokter Ron is proefpersoon. Hij moet vertellen over wat hij ziet, hoort, proeft, ruikt en voelt. Bij dat laatste wordt hij beschoten met een revolver. Ron is gewond. Hij jammert het uit. Maar men is nog niet klaar. Terwijl Ron kermend rondkruip krijgt hij meedogenloos te horen, dat zijn emoties nog onbekend zijn:

"Alle culturen kennen zeven basisemoties. Ron. Verdriet. Woede. Verbazing. Angst. Vreugde. Minachting. Wat voelde je toen ik je vroeg om mee te werken aan de 'research' van mijn boek, Ron? Wat vertelde je zesda zintuig? Wat voel je nu Ron? Wat voel je nu?"

Charlotte Doornhein biedt in haar boek geen verhaal aan. Ook geen kleine histories. Zij biedt

een hand aan naar een andere werkelijkheid. Voor haar is die zeer aanwezig en wie niet bang is en zichzelf vertrouwt, kan aan haar hand de emoties navoelen: "De zee kolkt. Is woest. De nacht donker. De zee duwt en trekt. Duwt en trekt. Beukt op de rotsen van het eiland. Wil het eiland meemenen naar de diepte. Het koestert in haar schoot. Er nadert een waterdier. Ze mist een achterpoot. Ze vecht tegen de stroming. Het water trekt aan haar. Het water plaagt haar. Ze is alleen. Alleen in de zee. Er zijn geen andere waterdieren. Ieder een is weg. De schildpad zwemt stug door. Breekt de golven. Ze bereikt het eiland en landt op het strand. Slaat zich omhoog. Legt haar eieren in een kuil. Verbergt ze in het zand. De schildpad keert terug naar de zee. Geef zich over aan de golven. Een manestraal schijnt op het strand. Het zand barst open. Honderden eieren worden zichtbaar. Ze schieten de lucht in. Volgen met een duizelingwekkende snelheid de manestraal. En verdwijnen. Tussen de sterren."

Bomen hebben geesten. Zo ook de zee en de rotsen. De geest is het centrum van wat er gebeurt als je deemoedig op zo'n heilige of krachtige plaats komt. De avond in Amsterdam zelf, was ook zo'n plaats. Allemaal mensen bijeen, die iets met Curaçao hebben. Soms wordt op zo'n gebeurtenis ergens de geest

zichtbaar. We hadden dat geluk. Een jonge vrouw had zich prachtig aangekleed. Wat ze zei kon niemand verstaan, want ze fluisterde. Toch werd het doodstil, want zij was intrigerend met haar voorzichtige voorkomen. Zij deed tevens vermoeden, dat we voor de geest van de boom niet bang hoeven te zijn. Integendeel. Zij geeft ons de mogelijkheid tot genezing. Zoals het boek. We stappen er mee uit de tijd. Uit de waan van de dag.

Maar Charlotte wil meer. Ze zegt in haar voorwoord: „Jij bent de tovenaard die de wereld op zijn kop zet." Elk mens heeft een eigen caleidoscoop in handen. Draai zelf aan de knoppen. Maak je eigen, prachtige wereld.

Aan de presentatie werkten mee: Sjoerd Kuypers, John Leerdam, Lianne Karel, Quinsy een Jorgen Gario, Igma van Putte-de Wind en Henk de Reus.

Charlotte Doornhein en Frouwjke Smit reizen meteen door naar de Antillen om het boek en de video te presenteren aan de schooljeugd op Curaçao en Bonaire onder andere in Teatro Luna Blou.

www.kapokboom.info
www.swpbook.com
www.caribpublishing.com
ISBN: 978 90 8850 259 0
NUR 350
108 pag. Euro 13,90

De ontvangthal van de Westergasfabriek, Grote Studio te Amsterdam.

Charlotte Doornhein met Sjoerd Kuypers.

Frouwjke Smit verzorgde alle afbeeldingen.

Voor ons de ziel van de avond; de dame met de mooie kleren.

Rondgaan met de bomen.

Doopritueel van het boek.

Dokter Ron is neergeschoten. Wat voelt hij nu?